

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nerancote nu se primează. — Manuscrisuri nu se rătăcesc.

Nr. 120.

Mercuri, 3 (15) Iunie.

1887.

Brașov, 2 Iunie 1887.

Peste trei zile se vor începe alegerile pentru dieta ungară.

Alegătorilor români li s'a spus, credem, pretutindeni ceea ce trebuie să facă și să nu facă și cum trebuie să se porțe față cu aceste alegeri.

Ceea ce li se cere alegătorilor noștri înainte de toate, ceea ce cerem cu deosebire noi dela dâșii, este ca toți într'unu gând să fie și în unire și bună înțelegere toți pe același drum să apuce ca să potă ajunge odată érași cu toții la ținta de toți dorită.

Și óre de ce cerem noi dela alegătorii noștri să adune toți împrejurul steagului românesc al partidei noastre naționale? De ce dorim noi așa de mult ca cu toții să fie un trup și suflet față cu alegerile dietale ce sunt la usă?

Póte că unulú s'eu altulú își va gândi: ce ne póte strica noué Românilorú decă ici colo, în comuna cutare s'eu cutare Românii vorú călea hotăririle adunării din Sibiu și vorú lua parte la alegeri? ce vomú puté dobândi noi de acolo, că vomú sta cu toții umérú la umérú pe locú și vomú face ceea ce ni-a sfătuitú marea adunare a trimișilor noștri să facemú? Ce au dobânditú aceia, cari au urmatú până acuma sfatului adunărilor românescei?

Suntú în cea mai mare rétăcire cei ce se gândescú și se întrebă astfelú: suntú orbí acești Români și nu vedú prăpastia spre care se rostogolescú deslipindu-se de frații lorú, în credință că, decă se vorú schimba timpurile, érași se vorú puté alătura la ei.

Deșértă credință! Cum se vorú mai puté ei întórce și înșira în rândurile fraților lorú, decă îi va înghiți prăpastia cătră care alérgă ca nisce căpiați de-a ruptulú capului?

Colo câte unú proprietari, dincolo câte unú preotú, dincoce câte unú avocatú fiindú orbitú, de ceea ce i se pare lui mai cu cale pentru ca să n'aiba certă și neplăceri cu puternicii comitatului, trăiesce în credință, că prin aceea că a făcutú pe voiá solgăbiréului s'eu fișpanului a căștigatú ceva și că din acestú căștigú arú puté trage și ceilalți Români órecare folosú.

Nenorocitulú, elú nu vede și nu scie, că dușmanulú dá ađi cu o mână, pentru ca mâne să potă lua cu doué, că ađi își promite marea cu sarea pentru ca mâne să-și ia și cămașa de pe tine; nu vede și nu scie că celú ce se dá odată legatú în mâna potrivnicului este pierdutú pentru óstea lui, la care nu se mai póte întórce. Ce folosú póte aduce unú fugarú, unú omú lașú ca acesta, frațilorú s'ei de arme? Elú își va scápa póte viața, dér ce-i va folosi ea decă o va trái cu rușine și încárcatú de blástemulú frațilorú s'ei pe cari i-a părăsitú în ceasulú primejdiei? Nu e mai bine a pátimí câtú de multú, decátú a duce o astfelú de viață prăpăditá?

Dér aceia, cari pentru ca să nu aibă nici o supérare și să nu aducă nici cea mai mică jertfă, se facú slugile Ungurilorú dela putere, mai au obrazulú să susțină, că ei lucră cu minte și înțelepțescé și că purtarea lorú au îmblánđitú furia celorú ce s'au juratú să ne nimicéscă.

Pe acești fățarnici îi întrebămú: arătați-ne ce a-ți căștigatú voi până acuma cu slugărnicia vóstră, făcuta-ți să înceteze prigonirile și asupririle, pus'ați prin închinăciunile vóstre stavilá urgiei, dobândit'ați măcarú atáta ca stăpâni ce vi ia-ți alesú să fiá mai drepti față cu voi înși-vé, cari le faceți pe voiá și le dați ajutorú în potriua frațilorú voștri?

Ce credeți că vorú dobândi pécatoșii preoți din comitatulú Solnocú-Dobéca, cari s'au pusú la porunca ómenilorú lui Banffy-pașa? Nu li-o spunú de p'acum Ungurii că ei nu suntú nici Români, nici Unguri, ci numai nisce bulendre

(csak rongyok)? Ce alta póte fi rêsplata lorú decátú blástamulú frațilorú lorú și disprețulú străinilorú?

Ne vorú întreba însé fățarnicele slugi ale celorú dela putere: ce a-ți dobânditú voi prin aceea că ați ținutú la hotăririle adunărilorú românesce și n'ați alesú?

Amú dobânditú — le rêspondemú — că potrivnicii noștri scie că au de a face c'unú poporú românescú, care are și elú o voință, are și elú dorințe și aspirațiuni, cari nu le-au pututú șterge despotismulú și apăsare ocármuirii unguresce; dér decă n'amú pututú dobândi mai multú, cine altulú e de viná de nu cumva acele pécátóse și nenorocite bulendre, cari prin slugărnicia lorú ticălosă au îmbărbătatú pe potrivnicii și i-au făcutú să credă, că cu timpulú vorú puté înábuși de totú glasulú poporului nostru?

Eatá déră, frați Români, că numai o singurá scápare este pentru noi, numai unú singurú lucru ne póte mântui, înțelegerea și legătura sfântă dintre noi, ca să potă fálfiá mândru stégulú românescú, stégulú partidei noastre naționale și să né ducă la isbândá!

Schimbarea ministerială în Serbia.

În Serbia s'a îndeplinitú în timpulú de față o schimbare ministerială, care de sigurú va aduce cu sine și o schimbare a politicei esteriore a regatului. Încă înainte cu câteva luni se totú vorbea despre o asemenea schimbare politică, dér mai alesú de când regina Serbiei s'a decisú să plece în Rusia și regele Milan a făcutú visitá ambasadorului rusú din Belgradú d. Persiani. Pe când din capitala Serbiei veneau sciri, care declarau ca neadevérate șgomotele despre o schimbare politică, acesta se ésecuta deja pe nesimțite și ađi e deja faptú împlinitú.

Ministerulú Garașanin a demisionatú, ne mai puténdú resista curentului favorabilú Rusiei și ađi e în Serbia unú cabinetú Ristici, care se scie că e pentru alăturarea Serbiei la Rusia în ce privește politica esterióră. Acesta a accentuat'ó Ristici chiar în condițiunile ce le-a pusú pentru ca să priméscă a forma cabinetulú și anume că va libera Serbia de tutela piețelorú financiare ale Austro-Ungariei și Germaniei. Ristici a luatú pe lângă presiulú și portofoliulú ministeriului de externe.

Înainte de schimbarea cabinetului a fostú în Belgradú și în totú regatulú o manifestațiune, care dovedí că curentulú e cu totulú favorabilú Rusiei. D-lú Persiani, ambasadorulú rusú din Belgradú, și-a serbatú jubileulú de 25 ani de servițiu. Din totá țera i s'au manifestatú simpatii, însuși regele Milanú l'a felicitatú ca pe „celú mai bunú prietenú alú s'eu“. La banchetú s'au anunțatú a lua parte reprezentanți din întregú regatulú, ba chiar și din Semlinú, Neoplanta, Chichinda, Becicherecú ș. a. adecă Sêrbi din monarchia noastră.

Acestá manifestațiune se consideră ca o demonstrațiune în contra înțelegerei Serbiei cu monarchia noastră, și ca o dovadá că Sêrbi preferú acestei înțelegeri o alianță cu Rusia.

Mișcarea electorală.

Relativú la invoiala dintre Sași și Maghiarii brașoveni, ce ni s'a comunicatú că s'a stabilitú în privința cercului electoralú alú Sêcecelorú, și despre care anú împărtășitú în foia noastră cele ce se vorbeau prin Sêcele, când candidatulú ungarú și-a ținutú discursulú-programú, „Kronstädter Zeitung“ dice: „Acestá versiune nu e nici decum adevérată. Cu deosebire nu e adevératú, că o deputațiune sâsescă ar fi încercatú să înduplece pe comitele supremú a rămáne în postulú s'eu. Ori câtú de multú scimú apreția și stima persóna și binevoitúra a atitudine a comitelui supremú contele Andreiu Bethlen,

totú atâtú de departe suntemú de aceea, ca din considerațiuni personale să ne abatemú măcarú câtú unú firú de pèrú dela principiile noastre politice și dela programulú partidei noastre sâsescé. Ceea ce ne-a făcutú să nu punemú de astádatá nici unú candidatú în cerculú electoralú alú Sêcecelorú, vomú aréta mai ácuratú într'unú articolú de fondú în numărulú de mâne alú acestei foi“.

În Altenburg candidatulú opoziționalú Emer. Veszter díse în discursulú s'eu programú, că e pentru trecerea administrațiunei politice în mânele statului, pentru justiția repede, efiná și independentă, pentru validitatea aspirațiunilorú naționale unguresce în armata comună, pentru pace cu naționalitățile, negreșitú după calapodulú „idei de statú maghiarú“ și kulturegyletistú.

În Baia candidatulú tiszaiștú Latinovici díse că luptá sub steagulú principiilorú de libertate, egalitate și frățietate, alú cărui conducătorú probatú e Kolon. Tisza, omú iubitorú de dreptate, cu „înțelepciune politică“, cu „destoinicia unui mare bărbatú de statú“, cu „caracterú“, cu „virtuți patriotice“ etc. etc. Totú discursulú a fostú unú discursú de curtisanú tiszaiștú. De altmintelega, vai și amarú de libertatea, egalitatea și frățietatea probatá de „iubitorulú de dreptate“ Tisza!

În Balvasar candidatulú guvernamentalú Iul. Horvath vorbi despre interesele Ungariei în Orientú, despre ocuparea Bosniei și Erțegovinei; díse că pentru dinastiá celú mai „sigurú“ terenú este statulú „maghiarú“ (Suntemú siguri că nu o crede asta nici însuși candidatulú dér încá dinastia. — Red.)

În Rosenau candidatulú guvern. contele Em. Andrássy díse între altele că: va grábi desființarea regalieilor de crășmăritú; va face, ce produse brute din țeri steine să se importe numai plátindu-se astfelú de vâmf, cum se plătescé când se esportá produse brute din Ungaria; va stáruí ca sub nici o condițiune să nu se permitú intrarea în Ungaria vitelorú române. Germania încá a făcutú așa față cu Austro-Ungaria. Apoi să se înființeze vamá la granița dintre Ungaria și Austria.

În Cristurulú s'eucescú s'a datú alegătorilorú unú banchetú de 350 tacámuri dreptú arvună pentru candidatulú guvern. Arpad Szentkiralyi.

În Clușiu fostulú deputatú și candidatulú guvern. Desider Sigmond vorbi despre „marea vađă“ a Ungariei în Europa; e pentru introducerea monopolului spirtului, va lucra pentru ca Clușii să devină centrulú spirtuailú alú Ardealului. (Póte centrulú monopolului spirtului în Ardealú. — Red.) Celalaltú fostú deputatú și candidatulú guvern. Hegedús díse că Ungurii să nu lase pe Croați să iasă din legătura de dreptú publicú cu statulú „maghiarú“; în Croația se promovéză ađi pretutindenea alpierea pentru statulú „maghiarú“. (Ce iluziuni kulturegyletiste! — Red.) Unú banchetú de 300 tacámuri arvuni pe alegători.

În Comorn gener. Klapka vorbi pentru candidatulú guvern. Pulay și díse între altele: „Lupta pentru principie nu se cade să trecă pe tărémulú urei și suspiciónărei. Pentru patria noastră, care e încunjuratá de atáți dușmani fátși și ascunși, astfelú de lupte potú deveni critice, mai alesú acumú când, póte, în curéndú trebuie să fimú pregătiți cu puteri unite pentru apêrarea patriei noastre.“ Urmá apoi arvuna: banchetú cu 300 tacámuri.

În Czegled i s'a făcutú mare alaiu antisemitului Iuliu Verhovay. Unú escadronú de husari din Czegled și doué companii de infanteriá venite din Pesta cu același trenú în care a venitú și Verhovay stéu gata în plină armăturá spre a împedeca eventuale escese, mai alesú că în nóptea trecutá li s'au spartú ferestrele mai multorú orașeni de-ai partidei contrare, și chiar căpitanului de husari Hager. „Pester Lloyd“ e informatú că la gará l'au așteptatú pe Verhovay vr'ó 600 de țeranú ungarú desculți și sdrențoși, cu steaguri. Conductulú dela gará era însoțitú de haiducú orașenescei, în urma lui unú escadronú completú de husari călare, apoi cele doué companii de infanteriá din Pesta. La primăria, Iuliu Verhovay și Csatar Verhovay au fostú apostrofați de primarú, că îndatá ce vorú ațița, ca în 1884, contra vre-unei confesiuni (israelite) va pune să i aresteze pe améndoși și, decă va fi nevoiá, să i taiá chiar în bucăți. I. Verhovay vorbi apoi poporului, cu miile adunatú, des-

pre situațiunea țării și dize că datoria statului e deja așa de mare, încât de fiecare om din statul „maghiar” se vină 18 fl. Rotschild primesce pe an de la guvernul ungueresc 118 milioane interese. El vrea ca națiunea să fie maghiară-creștină și independentă. Turburări nu s'au întâmplat.

In *Miskolcz* candidatul Vadnay dize între altele, că antipatii contra unei clase, naționalității ori confesiunii împiedecă numai scopul principal, sporirea puterilor ungueresci. Pot numai distruge, dăr nu ameliora. — Negreșită că aceste vorbe sunt dize pentru Jidovi, căci până acum numai contra agitațiilor anti-jidovesce ia guvernul și autoritățile lui măsuri. Cătu pentru adevăratele naționalități ale țării, agitațiile contra lor trec de fapte „patriotice”.

In cercul *Bocșei* alegătorii români au ținut în Bocșa montană o adunare sub președința d-lui M. Tapu. După ce s'a luat cu vii aprobări și în unanimitate la cunoscința apelului comitetului central din Sibiu, preotul V. Oghêrlacu din Jidovin, după o vorbire entusiastă despre corupțiunile, persecuțiile, apăsările și nedreptățile stăpânirii ungueresci, propuse *abținerea dela viitoră alegere de deputat*. Adunarea a primit unanim *pasivitatea*. Această hotărâre s'a decisă să se facă cunoscută întregului cerc și printr'un apel. S'a adus mulțămîta d-lor delegați la Sibiu *Coriolan Brediceanu* și *Dr. C. Diaconovic*, cari au fost și la adunarea aceasta de a datu sémă despre conferința din Sibiu; s'a mai mulțămîta d-lui Diaconovic pentru gratuita tipărire a apelului în tipografia proprie „Românische Revue”. După ce președintele li-a pusă alegătorilor la inimă să țină cu sfințenie la hotărârea adunării și să nu contribuie cu votul la apăsarea neamului lor, adunarea se termină în entusiaste strigăte. Acesta e cercul care și acum trei ani a eștă victorios la alegeri cu candidatul său Brediceanu în contra lui Ludovic Tisza. Dăr, cum se scie, camera din Pesta n'a vrut să verifice alegerea lui Brediceanu, ci pe a frățiorului ministrului președinte. Prin urmare de ce se mai alégă ómenii, când legea și dreptatea e înlocuită cu volnicia și cu ilegalitatea?

Comanda de corp din Sibiu a datu un ordin în puterea căruia comanda de trupe, la cererea comitetului central ori a președintelui electoral, au să dea la alegerile dietale asistența necesară. — Cum vedem, după toate semnele alegerile au să fie cu focu de artificii.

De lângă Mociu de pe Câmpiu, 11 Iunie 1887.

In seria corupțiilor ungueresci, ce le înregistrați în rubrica mișcărilor electorale, vă rog, on. d le Redactor să nu treceți cu vederea nici licitațiunea de voturi și nenumăratele încercări de seducere ce le facu corteșii ungueresci cu Românii din cercul electoral al Cojocnei.

In cercul acesta alegerea se va efectua în 17 Iunie. Candidatul partidei guvernamentale este Zejk Karoly, ér alu opozițiunii este Visontai. Lupta între partide este mare. Opozițiunea face totu pentru ca să arvunăscă voturile pentru candidatul lor, dăr nici guvernamentalii nu se dau înderēt. Acestia cutieră satele pentru a se convinge, decât nu cumva opoziționalii au promisă alegătorilor mai multu ca ei. In vre-o trei cercuri notariali din pretoriatul Mociului și anume: în alu Frății, Călianului și în cercul Jucului au umblat la 9 Iunie n. c. mamelucii guvernamentali pe la alegători pentru ca să se convingă, nu cumva aceștia s'au clătinat în credință și decât mai țin ei strinsu la arvuna ce li s'a datu; ba în comunele ținătoare de unu din cercurile notariali de mai susu sciu: numit, că acești cutezătorii corteși ai guvernului au trimis în timp de nopte agenți, cari pe primarii comunali să-i chieie la „poruncă” înainte lor pentru a-i întreba, decât sunt siguri de alegătorii din

comunele lor și acestor nefericiți primari li au datu corteșii „poruncă”, ca să vegheze ne'ncetat și de cumva voru observa, că opoziționalii încă umblă să câștice pe alegători, să le-o facă acesta numai decâtu cunoscutu „Mărielor” lor.

Alegătorilor români li-se promisă bani și vinarsu din abundență; totu se face pentru spargerea pasivității lor.

Asadéră articolul de lege V alu legii electorale din 1878 în care prin § 78 se prescrie pentru celu ce dă séu promise bani la alegeri de deputați pedepsă până la 6 luni areșt și până la 1000 fl. amendă în bani, ér prin § 185 alu aceluiași articol de lege se prescrie totu asemenea pedepsă și pentru cei ce primesc baniu spre a și da votul: această lege, dicu, nu e făcută pentru ca să se țină din partea Ungurilor, ci ea se folosește ca mijlocu de a intimida naționalitățile, cari nu joca pe placul lor.

Tote coruperile ungueresci din părțile acestea se referă la poporul românesc, fiindcă ținutul e locuitu aprópe exclusiv numai de Români, prin urmare și alegătorii sunt în parte foarte mare români, cu cari Ungurii, mai virtosu guvernamentali, vréu sub ori ce condițiune să facă speculă. Ne trimitu ordinațiunii peste ordinațiunii și anunțuri peste anunțuri învățându-ne ce să facem, ca și cum noi lipsă de învățătura lor am avé; ba ne reciteză mereu paragrafi de lege, cu scopul ca prin ei să înfrice pe inteligenții români chiar și numai a spune alegătorilor din comunele lor hotărârile conferinței din Sibiu. Corupțiunea e la culme în toate direcțiunile. Sperăm însé, că cei ce sunt chemați a păstori turma lui Traianu își vor face datorința și nu vor lăsa să cadă poporul pradă pe mâna acestor ómeni cu sufletul vëndut. Vom vedé. *Câmpeanul*.

Din nordul Transilvaniei, 12 Iunie 1887.

Vă comunicu ceva despre mișcărilor electorale din municipiul Solnoc-Dobécei.

Tote alegerile de deputați din toate șapte cercurile electorale sunt fixate pe ziua de 17 Iunie a. c. (schimbări s'au făcutu în 3 cercuri.) Toți candidații sunt guvernamentali.

I. In cercul electoral al Deșului, reprezentat în periodul dietei trecute prin farmacistul d. Carol Roth, care a vorbit în dietă despre vultur și a reprezentat, în locul credințianului, contul speșelor sale dela alegere, a pășit contele Dominic Teleki din Cuzdrióra, fostul reprezentant al cercului Lăpușului, ales în 1884 contra d-lui conte Paul Bethlen, care acuma nu pășește, fiindcă, înrudit prin căsătorie cu „providențialul” ministru-președinte Tisza, își așteptă denumirea de prefectu la Bistrița-Năsăud ori airlea de sigur.

II. In cercul Lăpușului a pășit br. Carolu Bornemisza dela Dobricu, nouă creatură.

III. La Becleanu e candidat totu fostul deputat Bethlen Aladar.

IV. In Ileana totu fostul deputat Ludovic Simo dela Poiana. Se dice că acesta spre a și asigura voturile Românilor s'au folosit de cu bună vreme de un soi nou de corteșie, că primea suplicele preoților români din cercul său electoral și mai târziu amintiții preoți, încungiuându ordinariatul respectiv, își priméu cei 30 de arginți dela d. deputat.

V. In cercul Icolodului candidéază avocatul Alexa Bokros din Clușiu importat.

VI. In satul Szék cu 700 alegători toți darabanți, pășește Nicolau Torma ténérul, asemenea creatură nouă și fiul fostului președinte de scaun comitatensu Stefanu Torma, nepotul profesorului universitar Carol de Torma.

VII. In orașul Gherla totu fostul deputat Anton Molnar.

Afară de ultimele 2 cercuri, toate celelalte cercuri electorale sunt compuse din alegători români în mare majoritate, și totuși voru eși aleși deputați — firesce numai ungueri — abținându-se Românii în sensul concluderilor conferinței generale dela Sibiu.

Măne se va ținé conferința electorală a Românilor, despre care voiu raporta. — *Șteganul*

SCRIRILE DILEI.

Ni se scrie din *Cetatea de baltă* la 8 Iunie 1887: In 28 Maiu pe la 2 ore după amézi deasupra Cetății de baltă și Craifalăului s'au arătat nise nori negri-vineți și apoi s'a scoborit pe teritorul Cetății de baltă, Șiontaléu și Velțiu în colo cătră Blășielu o ploie cu grindină, carea în mersul ei a stricat séménaturile, viile și a noroit ierburile. In o luncă pe teritoriul Cetății de baltă s'a aflat unu pruncu inecat, alu unui Sasu din Basna, în etate de 13 ani și 10 luni, despre care au spus părinții că a fostu la câmpu cu vitele. Din ziua numită în tota ziua avem ploii torențiale, grindina și revărsarea Tërnavei și a riuilor laterale au făcutu mari daune și în susu pe la Tërnavă mică, la Craifalău și Dicio-Sânt-Mărtin.

—x—

Suntemu informați, că d. Silvestru Moldovanu, profesor la gimnaziul român din locu, se retrage din postul de profesor cu începerea anului școlar viitor. D sa se întorce la Turda, unde va conduce lucrările de comptabilitate la institutul de credit și economii „Arieșana”. — Regretăm retragerea d-lui profesor S. Moldovanu, cu atât mai multu că d-sa a datu în scurtu timp dovezi frumoșe, că e o destoinică și foarte activă putere didactică!

—x—

Diracția generală a căilor ferate ungueresci a făcutu cunoscut, că până la alte dispozițiuni s'au sistat toate favorurile și reducerile taxelor biletelor acordate atât singuraticelor persoane cât și reuniunilor.

—x—

După cum e informatu „Cooperatorul Român” dela comisarii săi, la espozițiunea din Craiova voru lua parte și fabricanți din Rusia și din Francia.

—x—

Aceeași fôia comunică, că „Marșul Cooperatorilor”, compus de d-lu Iacobu Mureșianu din Blășiu pentru deschiderea espozițiunii din Craiova, va fi peste curéndu imprimat și se va vinde cu 1 leu și 50 bani la toate librăriile din România.

—x—

Miklos Bartha, redactorul lui „Ellenzek”, și Bela Erdelyi, au fostu condamnați la 10 Iunie n. de tribunalul din Clușiu: celu dinteu la o zi, celu de-alu doilea la șee zile închisore de stat pentru delictul de duel, și la plățirea cheltuelilor de judecată. Condamnații s'au declarat mulțămiiți cu sentința, din contră procurorul a anunțat apelul.

—x—

In *Șebiu* bantue vèrsatul. E temere că va lua o întindere epidemică, decât nu se voru lua grabnice mèsuri.

—x—

Ministrul de comerț a însărcinat pe inspectorul industrial Ludovic Binder cu vizitarea fabricilor din ocolul camerei comerciale și industriale din Brașov.

—x—

Ministrul de interne a datu societății actorilor ungueresci din Clușiu 2000 fl. — Dăr societăților românesci culturale când li se voru da, nu din banii ungueresci, dăr măcaru din banii românesci?

—x—

In *Șura mare* s'a bolnăvit deunăzile unu calu alu unei femei. La sfatul vecinilor, ea pregăti o doctoria de casă și o dete calului să o bea. Doctoria

FOILETONU.

Vulturelă.

(Poveste.)

Fost'a fostu 'n lume-odată
Intr'o țără 'ndepărtată
O pădure veche tare
De fagu nalt și goron mare,
Vultur mar încă s'aflau
Cari cuiburi își făceau,
Pe vârful goronilor,
Prin crengile fagilor...

Intr'o zi unu vênătoru
Intr'n codru 'ncetșor
Ținéndu întinsu arculu său
Inainte totu mereu,
Căci cu câtu mai multu mergea
Totu mai tare aușia
Sunet jalnic plângător
Din adencul codrilor...
Intr'acolo se'ndrepta
De und' sunetul venia
Și în latur totu căuta
Dăr nimica nu vedea.
Elu cu gându de vênătoare
Merge, merge totu mai tare
Prin pădurea sunătoare,
Când în susu, când josu căutându,
Inainte'ncetșu pășindu
Și cu grije ascultându...

La unu goron elu soșește
Aci apoi se oprește,
Și spre vârful lui priveste,
Și spre a lui mare mirare
Spre a lui milă, și'ntristare
Êta că dăresce elu
Pe unu fragedu goronelu
Unu pruncu micu și frumușelu
Intr'unu cuibu de crengi uscate
De unu vultur adunate.

Bietul pruncu amar plângea
Jalnicu multu se văeta,
Căci pe densusu ilu perduse
A sa mamă ce trecuse
Prin pădurea'nfricoșată
Cea de vultur mult cercată:
La amiazi ea se culcase
Sub goron pe erburi grase
Êr' copilu și'lă lasase
Ca să dormă'n a ei polă
Până ce și ea se scôla
Ca să plece mai departe
Și să iasă'n cea parte
A pădurii 'ntunecate;
Êr' pe când dênșă durmia
Cătu nimica nu simția,
Unu vultur care sbura
Prin pădure peste ea
Prunculu lângă ea'lă dări,
Și se scobori aci,
In alu său ciocu ilu luă

Cu elu linu se ridică
Și frumușu ilu aședă
Pe goronulu celu înaltu
In alu său cuibu largu și latu:
Maică sa când se trezi
Prunculu nu și'lă mai găsi...

Deci pruncu'n codru rămase
Êr mă-sa acas' plecase...

Vênătorul se apucă
Prunculu josu să mi-lă aducă,
Și se sue'n voia dragă
De pe-o crengă pe altă creangă
Și aduse densusu josu
Copilașulu celu frumușu,
Dându-i pâne de mâncare,
Apă rece de gustare
Și'lă țin pe brațu la sine
Până ce'lă sfătui bine,
Apoi blandu mi'lă mângăia
Și dulce mi lă dragostea
Făcându-lă să nu mai plângă,
Jalea, dorul și ș-lă stingă...

Și află densusu de bine
Să ducă prunculu cu sine
Și să-lă țină să-lă nutrească
In a sa casă să-lă crească,
Căci și densusu mai avea
Unu pruncu frumușu așa
Ce cu âsta sémăna.

Și'lă aduse elu la sine
Și'lă ținea acasă bine
Ca să crească'n voia bună
Cu alu său „Nițu” dinpreună...
Pe cestu pruncu ce-a fostu furat
De celu vultur aripat,
Fiind elu copil aflat
„Vulturelă” l'a botezat,

Creșceau pruncii amândoi
Fără grijă, fără nevoi:
Ca și doi frați dulci trăiau
Și'ntr'atata se iubeau,
Încătu unu de mergea
In altu locu de se juca,
Celălalt plângea acasă
Era totu cu frica'n ôse,
Că pe frate său l'a perde
Și că mai multu nu-lă mai vedea...
Êr acasă când venea
Iute'ncale-i alerga
Voiosu ilu îmbrăția,
Lacrimile își ștergea
Și ridea și-lă săruta...
Ei erau blândi frumușei
Și se iubeau între ei,
Ca doi frați, doi îngerei
Și ca doi trandafiri...

(Va urma.)

insă conține și otrăvuri, și așa calul se bolnăvi și mai rău; de asemenea se bolnăviră de aceeași boală și alți patru cai din grajd. De temă ca boala să nu ia proporțiuni epidemice în sat, cei cinci cai fură omorâți din ordinul autorității. La executarea aceluia ordin, femeia din nebagare de seamă se tăia la mână, rana veni în atingere cu substanța fluidă a animalului ucis și curând se arătară urme de otrăvire, umflându-i-se mâna totu mai tare în cumplite dureri. Ajutorul medical nu mai putând face nimic, după două zile muri femeia. — Avisul celor, cari abuză de doftoriile de casă.

—x—

Redactorului Kovacs alu foicei „Csongradmege“ i s'a intentat de procuror proces de presă pentru elevire și vătămare de onoare. În foicea a apărut adecă un articol, în care se susține, că mai mulți membri ai tribunalului din Seghedin joca cu hoții de cai sub unu coperiș și că deca pe o parte gendarmii aducă legat unu hoț la tribunal, pe cealaltă parte, după informațiunile date, după câteva minute hoțul e pus în libertate, și neimpedecat e frumos pe portă la braț cu avocatul său. Kovacs a dîs la instrucțiune că va dovedi acesta.

—x—

Măne, Mercuri în 3/15 Iunie, reprezentanța orașului Brașov va ține la 3 ore d. a. adunare generală în casa sfatului. La ordinea zilei sunt 20 de obiecte ce au să fiă pertractate.

—x—

Părintele Crețar din Bodă ne rogă să arătăm că, privitor la scirile din N-rii 46 și 117 ai foicei noastre, nu e adevărat că, ar concura pe omeni la țerguri, nici că în ziua de S-ții Constantin și Elena s'ar fi dus în România pentru ca să caute nise mărurii. Ne mai spune, că poporeni ar fi atât de amariți din cauza neînțelegerilor ce există între învățători și preot, încât în 21 Maiu v. în fața d-lui popop ar fi strigat, că „facu scola comună.“ — Negreșit că lăsam sub răspunderea părintelui Crețar aceste împărțiri; der cerem ca superioritatea noastră biserică și scolară să dispună facerea unei seriose an chete, căci rău de totu mergu lucrurile în Bodă.

—x—

În decursul unei trecute s'au depus la băncile locale fl. v. a. 317,400, și s'au ridicat fl. 322,600.

—x—

În Făgăraș, în noptea de 11 spre 12 Iunie n., o femeia ce locuesce singură fu călcată de 6 hoți, torturată și jefuită de 800 fl. Trei persoane bănuite au fost arestate.

—x—

În munții Chertșorei se adăpostesc de câtva timp nise hoți. Unul din ei este chertșorean, ér ceilalți 9 sunt din România, precum spun foile unguresc. Se dice că au multu aur și argint, ceea ce face să se cređa că înainte de a se refugia în acești munți, au comis unu mare furt. În urmărirea lor s'au trimis 22 de gendarmi.

Să se facă lumină!

În trista afacere electorală din țera Moților, primim dela unu fruntaș român cu poziția de acolo o întimpinare, pe care ne rogă să-o publicăm, apelând la liberalismul redactorului foicei noastre. Voim să-i dăm o dovadă despre acestu liberalism și de aceea dăm locu întimpinării sale, mai ales că prințensa credem, că se va face și mai mare lumină asupra referințelor dintre cărturarii noștri din părțile muntene. Eată-o:

Munții Apusen, în Iunie 1887.

Onorate Domnule Redactor!

„Moțul“ din Munții Apusen în N-rul 110 alu „Gazetei Transilvaniei“ de nou s'a produs.

Până ce densus prin articolu său din N-rul 54 a dus la cale aceea ce nu i-a fost succes întregei cete a Maghiarilor, adecă înăsprirea relațiilor între cei doi advocați români din Abrud, de sigur nu spre binele obștei românesc, până atunci rezultatul articolu său de mai sus va fi de sigur o scisiune completă între partida onorabilă a lui Andreica, Dr. Basiliu Preda și altor omeni de bine și de inimă și între partida din tufă a Moțului, și a onora ejusdem farinae într'unu timp când aru trebui să fimu toți într'unu cuget și o simțire și când prin urmare orice producere de desbinare ne pte numai nespuse de multu strica.

Advocatul Gerasim Candrea din Câmpeni venind acasă dela congresul bisericesc, unde densus nevorbindu nimica lasă a fi basată presupunerea, că densus prin Sibiu se ocupă numai cu alte lucruri și înțelegându, că colegul său, Dr. Basiliu Preda, ar fi subscris unu flécu de „nyilatkozat“, s'a grăbit ca și când patria ar fi în pericol și ca și când avocatul Basiliu Preda ar fi trădat națiunea a denunța încă pe cale telegrafică subscrierea acelu flécu redacțiunei „Tribunei“, astfel

incât numai bunului simț alu domnilor dela „Tribuna“ este de a se mulțami că nu s'a întemplat scandalu.

Ore este frumos, ore este onest, ore este consultu ca unu advocat român să denunțe pe colegul său, pe unu altu advocat român, mai ales atunci, când acestu din urmă părăsindu-și familia și agendele sale multifarie ia parte și încă pe spelele sale la conferința națională din Sibiu? Ore rivalitatea nobilă constă în a trage în tină pe colegul său și nu în a emula cu densus în sciință, în diligență, în purtare onestă și morală? Ore este avocatul Gerasim Candrea chemat și îndreptățit de a blama sub nume anonim pe colegul său, pe avocatul Dr. Basiliu Preda și pe alții?

Advocatul Gerasim Candrea, care dela conferința națională din Sibiu din anul 1881, la care a luat și densus parte ca delegat, s'a dus deadreptu la alegerea din Trăscău, care la alegerea din anul 1884 din Trăscău nu numai că asemenea a luat parte ci a fost în legătură cu fratele său notariul din Vidra și cu șol-găbirul, amicul său intim, motorul principal, că muntenii s'au blamat luând parte la alegere în număr considerabil — care atunci, când și cel mai serac Câmpănaru a preferit mai bine de a răbda fome decât de a și da casa pentru scola unguresc, nu s'a sfiit a da în chiriă casa sa cumpărata cu banî imprumutai verisimulu cu acelu scopu numai cu puțin mai înainte — scolei înființând unguresc și prin aceea a face posibilă realizarea înființării scolei maghiare de stat în Câmpeni, a cărei înființare din lipsa de cvartir era pe aci a se abandona pentru totdeuna, prin aceea a deschide drumu largu maghiarismului în munții apusen și a pune basa nimicirii scolei române din Câmpeni, o faptă, care a stricat Românismului nespuse de multu în totu casulu mai mult decât subscierea unui milionu de flécuri de „nyilatkozat“ și tôte aceste pentru o arendă anuală numai de trei sute floreni v. a. o sumă care cu privire la valoarea scăduță de acuma a banilor nu e cu multu mai mare decât suma primită de Iuda, — care chiar și în adunarea conchiămată pentru alegerea ablegaților la conferința din Sibiu a propus și mijlocu votulu de incredere șol-găbirului, cu tôte că acesta propunere a sa s'a potrivit cu scopu adunării ca pumnul cu ochiul, — care . . . insă destul acuma deodată. Acestu omu este dintre toți locuitorii munților apusen cel mai puțin chemat și cel mai puțin îndreptățit de a ataca și blama pe alții.

Ce crimă națională a comis advocatul Basiliu Preda și ceilalți bărbați onorabili și de frunte cu subscrierea unui flécu?

Cine cunoșce capacitatea de conceptu a șol-găbirului din Câmpeni pte garanta din capulu locului, că tema acelu flécu pte nu numai advocatul Gerasim Candrea fără și cea mai fricosă gaină a s'a linistit durmi. Cuprinsulu aceluia nu e altceva decât unu „nesze semmit, fogd meg jól“ și decă cumva șol-găbirul ar avé voiă de a se folosi de acelu flécu, e sigur că-o va păți ca Țiganulu cu racii, căci precum Țiganulu racii, așa va avea și șol-găbirulu pe alegători numai pe hartiă.

Sub astfelu de împrejurări de sine se înțelege, că lucrulu cel mai consultu ar fi fost de a aștepta alegerile și numai după aceea a blama pe aceia, cari meritau blamarea, adecă pe votisanții români, der după ce Moțul a fost convins, că cei subscriși și cu deosebire advocatul Basiliu Preda după enunțarea pasivității nu vor lua parte la alegeri, s'a grăbit a nu rămâne în pagubă cu denunțarea.

Onorate Domnule Redactor! Să mă ierți, der până ce noi în locu de a ne ierta unii altora greșeli mai mici și în locu de a forma o falangă puternică contra inimicilor comuni, ne vom spiona, suspiciuna și denunța unii pe alții, până ce Domnia Ta Domnule Redactor, în onestitatea și bunătatea inimei Domniei Tale, vei privi pe fiesce-care fără deschilnire de asemenea bun și onest, vei lua tôte de banî bun și nu vei face alegere între corespondenți până ce foile noastre publică cu o mare ușurătate, ce în foile străine nu se întemplă, articulu tendențios și plin de personalități ca cei a unui „Moț“, care prin procederea s'a de sigur nu face onore acelu nume, până atunci prin o astfelu de procedere mai multu se strică decât se folosesce causei române.

Dixi et salvavi animam meam.

A. B.

Mai întâiu de tôte declarăm scriitorului, că este în mare rătăcire, decă crede că noue numai unu singuru „Moț“ ne scrie. Ar fi trist decă numai uniculu s'ar interesa de sörtea poporului muntenu și, fiă dîs spre onorea acestuia, sunt mai mulți Moți, cari ne ținu în curentu despre cele ce se petrec în munți.

Câtu pentru „fleaculu“ de „nyilatkozat“, ce l'au putut subscrie, după cum logicu urmază, totu numai nise flécuri de omeni, ne pare rău că ađi nu ne mai permite nici timpul, nici spațiulu să ne ocupăm mai de aproape cu el și cu

afirmările din întimpinarea de mai sus. Der credem, că unu astfelu de „flécu“, pentru care se mai pretinde încă și „bun simț“, merită să fiă tractat mai pe largu, și cu tôte serioșitatea și de aceea ne rezervăm a răspunde în numărulu viitoru.

Lista de subscrițiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei“ pentru comunele române din Ardelu nenorocite prin incendiu și inundare.

Au mai incursu:

prin nobila stăruință a d-nei Elena	
G. Popu Longinu, pe lista d-sale:	
D-na Elena Popu Longinu	5 fl.
Dela următorii domni din Sălagiu:	
George Popu de Băsescl	5 fl.
Alecsiu Anonymus	50 cr.
Vasile Gavrișiu preot în Odești	50 cr.
Mihaiu Popu	2 fl.
Ioanu Vasvari preot în Bărselu	
de josu	60 cr.
Iuliu Lobonțu preot în Gărdani	50 cr.
Teodoru Laszlofi	50 cr.
Grigore Popu preot în Salățig	50 cr.
Demetriu Suciadvocat	2 fl. 45 cr.
Ioanu Ciurcaș preot în Moțiș	1 fl.
Petru Caba preot în Cheud	50 cr.
Ioanu Popu preot în S.-Uilacu	45 cr.
Ioanu Maioru	50 cr.
Totalu dela d-na El. Popu Longinu	20 fl.
Din Brașov dela următorii d-ni:	
Silvestru Moldovanu, prof.	1 fl.
Florea Pernea	1 fl.
Vasile I. Mitoc	1 fl.
Teodoru Christianu	1 fl.
C. Voicu	1 fl.
Suma	25 fl.

Adăugându la acesta suma din nr.

118 alu „Gaz. Trans.“ Lei noi 1220 și 242 fl. 43 cr. (Va urma). Totalu Lei n. 1220 267 fl. 43 cr.

Le mulțumim generoșilor contribuitori în numele nenorociților, dorind ca nobilulu lor exemplu să afe imitatori pretutindenea.

(Va urma).

Sciri militare.

Rusia. Representantul din Petersburg alu lui Nordeufeld a comunicat agentulu său din Bucurescl, că între el și între guvernulu rus s'a încheiat unu contractu de a furnisa 400 mitraileze pentru infanteria rusescă.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

PESTA, 14 Iunie. — Foicea oficială publică retragerea secretarului de stat în ministeriulu cultelor Gedeon Tanarky, decorându-se totodată cu mica cruce a ordinului Sf. Stefanu, și în același timp numirea lui Berzeviczy ca secretar de stat.

BELGRADU, 14 Iunie. — Unu ucazu regesc confirmă noulu cabinetu. Ristic a luat președinția și portofoliulu esternelor,

BERLINU, 14 Iunie. — Impăratulu a părăsit după amez patulu.

DIVERSE.

Lumina electrică din Petersburg este pte unica în felulu său până astăzi. Palatul de iarnă alu țarului e iluminat cu 12,000 lămpi electrice; afară d'astea în curte și în piața din fața acestui grandios palat mai sunt 56 lămpi arcate. Mașinele pentru producerea acestei colosale cantități de lumină sunt în beciurile palatului; aci sunt 26 mașine dinamice și mai multe mașine de rezervă. Stradele mai elegante ale Petersburgului sunt deasemenea iluminate electric, precum și mai multe case particulare și prăvălii.

Necrologu. — În Lunea Rosalilor a răposat în Recita-Montană d-na Ecaterina Simu, nasc. Cudia în etate de 29 ani și 9 luni, lăsând în vedu via pe nemăngiatulu său soț Ioanu Simu cu 5 copii orfan. Rămășițele pământesci ale răposatei s'au înmormântat la 8 Iunie n. c. în cim.terulu gr. or. din Recita-Montană.

Fiă-i țerina ușor!

Rectificare. În Nr. de eri alu foicei noastre, în procesulu verbalu alu conferinței din Băsescl, colona 2, și-rul 9 de sus, s'a greșit din cauza manuscrisulu numele d-lui advocat din Cehulu-Silvaniei, care este a se ceti corect Demetriu Suciadvocat, ér nu „Puciu“.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Valona din 13 Iunie st. n. 1887.

Table with financial data for Valona, including interest rates and bond prices for various currencies and securities.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 30 Maiu st. v. 1887.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, listing various securities and their market values.

Cursulu pieței Braşov

din 14 Iunie st. n. 1887.

Table with market data for Braşov, showing exchange rates for various currencies and commodities.

Dela comitetul centralu electoralu alu com. Braşov.

Nr. 26—1887.

Publicațiune.

Deorece Maiestatea Sa c. r. apostolică a binevoitū a conchema cu prea înaltul. rescriptū din 26 Maiu a. c. dieta viitoare pro 1887—1892 pe 26 Septemvre a. c. și deorece Escelența Sa D-lu ministru de interne prin emisulū din 26 Maiu a. c. Nr. 32842—II ca terminū pentru alegerile dietali comune, a hotaritū unū terminū de 10 zile din 17—26 Iunie a. c., de aceea subscrisulū comitetu centralu electoralu a determinatū ziua de 19 Iunie a. c. ca ziua pentru alegerile, ce suntū de a se îndeplini în ambele cercuri electorale, supuse acestui comitetu centralu electoralu, pe basa §-lui 57 art. de lege XXXIII din anulū 1874.

Pentru conducerea alegerii și pentru adunarea voturilor s'au emisū următoarele comisiuni:

In cerculū I. electoralu, cu locul de alegere în Hermanū:

- Carol Schnell de președinte, Christian Porr de vice-președinte, Petru Horvath de secretarū, Ioanū Gavrușiu de secretarū loctiitorū, Stefanū de Domokos de secretarū loctiitorū.

In cerculū II-lea electoralu, cu locul de alegere Ghimbavū:

- Iosifū Dück de președinte, Dra Herell Henricū de vice-președinte, George Nicolaus de secretarū, Merthes Ioanū de secretarū loctiitorū, Paulū Meedt de secretarū loctiitorū.

Pentru darea voturilor cu referință la singuraticile comune s'a statoritū următorulū șirū:

In I. cercu electoralu:

- 1. Hermanū. 2. Sânpetru. 3. Reșnovū. 4. Purcăreni. 5. Zizinū. 6. Târlungeni. 7. Satulungū. 8. Cernatū. 9. Turcheșiu. 10. Bacfalău.

In II. cercu electoralu:

- 1. Ghimbavū. 2. Cârștianū. 3. Reșnovū. 4. Vulcanū. 5. Codlean. 6. Hălchiu. 7. Nou. 8. Crizbavū. 9. Bodū. 10. Feldiōră. 11. Rotbavū. 12. Măierușiu. 13. Apața.

Alegerea începe la 19 Iunie a. c. înainte de prânz. Fiacare alegătoru cercualu pōte recomanda candidați dietali; acēsta recomandațiune trebue sē se dea în scrisū președintelui pentru alegeri, sēu în ziua dinainte de alegere, sēu la o jum. de oră după începerea alegerii.

Dēcā președintele pentru alegeri ordonēzā votarea în sensulū legii, atunci aceea începe dimiņēța la 9 ore.

Votisarea se face publicū și nominalū amēsuratū §-lui 75 art. de lege XXXIII anulū 1874 și §§-lorū ce stau în legătură cu acēsta.

Ceea ce se aduce la cunoștința tuturorū cu aceea observațiune, că alegerea se va efectui în casa comunală a respectivulū locū de alegere, și că este opritū a veni la alegere cu bâte sēu arme.

Din ședința comitetului centralu electoralu alu comitatului Brașov, ținutā în 7 Iunie 1887.

Iuliu de Roll,

vicecomite și președintele comitetului centralu.

Dr. Fridericū Jekel,

secretarū.

Mersulū trenurilor

Valabilū dela 1 Iunie st. n. 1886.

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Telușū-Aradū-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Telus-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Telus. It lists train numbers, departure times, and arrival times for different types of trains (omnibus, pers., mixt).

Nota: Orele de nopte suntū cele dintre liniile grōse.